

راهنمای پرستاری آموزش خودمراقبتی به بیمار، حین بستری

عفونت ویروسی در دیالیز

قبل از شروع همودیالیز از شما آزمایش خون گرفته می شود تا مشخص شود که آیا شما به انواع ویروس هپاتیت و ایدز مبتلا هستید یا خیر؟

پس از شش ماه مجدداً در صورت ادامه دیالیز این آزمایش ها تکرار می گردد. این آزمایشات در پرونده شما ثبت و نگهداری می شود. در این قسمت شما با انواع عفونت های ویروسی که ممکن است در اثر انجام دیالیز به آن مبتلا شوید و همچنین راه های پیشگیری آن ها آشنایی شوید:

❖ راههای انتقال ویروس هپاتیت ب

- ✓ تولد از مادر آلوده به ویروس هپاتیت ب
- ✓ تماس جنسی حفاظت نشده با فرد آلوده
- ✓ استفاده مشترک از ابزار آلوده ی تیز و برنده نظیر سوزن و سرنگ، تیغ اصلاح، مسواک؛
- ✓ تزریق مکرر خون یا فرآورده های خونی آلوده
- ✓ دیالیز با وسایل آلوده و پیوند اعضای آلوده
- ✓ خالکوبی، حجامت، سوراخ کردن گوش و دیگر خدمات پزشکی در محل های نامطمئن و آلوده، هر اقدامی که منجر به سوراخ شدن پوست با وسایل آلوده و غیر استریل شود.

❖ پیشگیری از هپاتیت ب

- ✓ برای هر بیمار از قیچی، کلامپ... جداگانه و انفرادی استفاده شود.
- ✓ اگر سطوح محیطی به اندازه کافی پاک یا گندزادگی نشوند و بطور مشترک در بین بیماران مورد استفاده قرار گیرند باعث انتقال عفونت می شوند اگر دستکش پرسنل در زمان تزریق یا برای پیدا کردن محل تزریق آلوده گردد این خود می تواند باعث آلودگی بیماران شود. به همین دلیل دقت کنید که برای شما از دستکش

جداگانه استفاده شود.

✓ از وسایل دیگران استفاده ننمایید وسایل شخصی شما شامل ناخن گیر، ریش تراش و شانه، لیوان و قاشق و ... می باشد.

✓ جهت معاینه و آزمایش خون هر شش ماه به پزشک مراجعه نمایید.

✓ هرگز از وسایل تیز و برنده، نظیر سرنگ و سوزن، تیغ اصلاح و مسواک به صورت مشترک استفاده نکنید.

✓ از انجام کارهایی که به سوراخ شدن و ایجاد خراش در پوست منجر می شود، نظیر خالکوبی و حجامت در مراکز غیرمطمئن و آلوده پرهیز کنید.

✓ از تماس جنسی مشکوک و حفاظت نشده پرهیز کنید.

✓ نسبت به سه نوبت تزریق واکسیناسیون خود اقدام کنید.

✓ در صورت ایجاد زخمی در بدن زخم را با آب و صابون شستشو داده بوسیله پانسمان بخوبی محافظت نمائید.

✓ اشیاء آلوده به خون را در کیسه پلاستیکی جمع آوری کرده و بسوزانید.

✓ وسائلی را که بخون آلوده می شوند، سریعاً با مواد ضدعفونی کننده مانند مایع سفید کننده لباس تمیزنمایید.

✓ در صورت وجود فرد آلوده به ویروس هپاتیت «ب» اطرافیان او باید علیه این بیماری واکسینه شوند.

✓ دقت کنید فیلتر دستگاه شما در زمان دیالیز تعویض شده باشد.

✓ هر 3 تا 6 ماه، باید به طور دوره ای برای وجود عفونت هپاتیت ب آزمایش دهید.

♦ راه های انتقال ویروس هپاتیت آ

✓ عمده ترین انتقال آن از طریق دهانی، مدفوعی می باشد یعنی در مناطقی که بهداشت رعایت نشده و پس از دستشویی دست ها با آب و صابون شسته نمی شود و با همان دست غذا خورده می شود این ویروس به راحتی انتقال می یابد.

✓ همچنین در اثر مصرف آب، غذا، شیر آلوده صدف و گوشت نپخته ماهی انتقال می یابد.

❖ پیشگیری از هپاتیت آ

✓ بهداشت فردی خصوصاً شستشوی دست ها با آب و صابون بعد از توالیت و قبل از غذا خوردن را رعایت نمایید.

✓ فضولات انسانی را به طور صحیح و بهداشتی دفع کنید.

✓ سبزیجات مصرفی را به طور صحیح ضد عفونی نمایید.

✓ لوازم شخصی، ظروف غذا و آشامیدنی خود را باید از ظروف دیگران جدا کنید.

✓ در محل انجام دیالیز از خوردن و آشامیدن خودداری نمایید.

❖ عوامل خطر ساز انتقال هپاتیت ث

✓ سابقه و میزان واحدهای خون تزریقی

✓ دیالیزهای طولانی مدت کلیه

✓ شیوع عفونت هپاتیت ث

✓ وجود سابقه قبلی پیوند عضو

❖ پیشگیری از هپاتیت ث

✓ هپاتیت ث نیز مانند هپاتیت ب از راه خون منتقل می شود پس همان راه های پیشگیری مطرح است.

✓ توصیه می شود برای هر بیمار همودیالیزی از یک پرستار و وسایل یک بار مصرف مجزا از جمله دستکش استفاده شود .

✓ پاک کردن و ضد عفونی کردن وسایل و سطوح محیط اهمیت زیادی دارد.

✓ هرگز مواد مخدر تزریقی استفاده نکنید.

✓ در صورتی که به مخدر اعتیاد دارید، برای ترك اعتیاد اقدام کنید.

✓ هرگز از سرنگ مشترك استفاده نکنید.

✓ از مسواک، تیغ و وسایل برنده یا وسایلی که امکان آلودگی به خون را دارند به طور مشترك استفاده ننمایید.

✓ استفاده از کاندوم در تماس با افراد آلوده یا مشکوک باعث محافظت از کلیه عفونت های تناسلی به خصوص آلودگی با ویروس هپاتیت ث می شود.

✓ در صورتی که لباس یا هر شیئی دیگری به خون فرد آلوده آغشته شود، در ابتدا باید خون را با آب سرد در حالی که دستکش به دست دارید کاملاً بشویید.

چون ویروس در خون خشک شده هم تا مدتی باقی میماند، بنابراین باید خون کاملاً پاک شود. سپس با دو روش میتوان وسیله را ضد عفونی کرد:

استفاده از مواد ضد عفونی کننده مانند مایعات سفید کننده و مواد کلر دار برای مدت ۲۰ دقیقه جوشاندن برای مدت ۲۰ تا ۳۰ دقیقه

توجه: افرادی که دیالیز صفاقی می شوند در مقایسه با افرادی که همودیالیزی شوند، در معرض خطر کمتری از لحاظ دریافت عفونت ها قرار دارند.

♦ راه های انتقال سندرم کمبود ایمنی اکتسابی یا ایدز

✓ از طریق آمیزش جنسی محافظت نشده از طریق مقعد و حتی دهان.

✓ انتقال خون آلوده و سرسوزن آلوده

✓ از مادر به فرزند در طول بارداری، زایمان یا شیردهی.

♦ پیشگیری از ویروس ایدز

✓ از تماس جنسی با افراد آلوده یا افرادی که مواد مخدر تزریقی مصرف می کنند خودداری کنید.

✓ از مسواک، تیغ و وسایل برنده یا وسایلی که امکان آلودگی به خون دارند، به طور مشترك استفاده ننمایید.

✓ هرگز از سرنگ مشترك استفاده نکنید.

✓ از کاندوم استفاده کنید.

✓ از بی بندوباری جنسی خودداری کنید.

❖ زمان مراجعه بعدی

✓ اگر شما یا یکی از اعضای خانواده تان علایم عفونت ایدز یا انواع هپاتیت را داشتید.

✓ اگر پس از تشخیص، علایم یک عفونت دیگر ظاهر شود (تب، سرفه، یا اسهال).

✓ اگر دچار علایم جدید و غیر قابل توجهی شده اید.

✓ اگر دچار عوارض جانبی داروهای مورد استفاده در درمان شدید.

References : 1. clinicalkey 2. mayoclinic 3. Brunner & Suddarth's Textbook of Medical-Surgical Nursing 4. familydoctor 5. Betterhealt

تهیه شده در واحد آموزش سلامت بیمارستان افضل پور کرمان. بهار 1403

034 31328143